

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 208 (3370) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Mussolini teljes erővel hozzáfogott az olasz ellenállás megszervezéséhez

Sikeres előretöréssel még keskenyebb területre szorították össze a németek a szövetségesek salernói hídfőjét — Novoroszijszket tervszerűen kiűritették a németek

Csangkaisek titkos üzenetet küldött Rooseveltnek

A Stockholmba érkezett jelentések alapján — mint a M. T. I. jelenti — bajos megállapítani, hogy Montgomery mennyire jutott előre. Egyes híradások Belvederéről, mások Scartiról beszélnek. Londonban jelzik, hogy Montgomery valószínűleg előbbre van azoknál a pontoknál, melyeknek közlését célszerűnek tartotta. A németek kiemelik, hogy a német biztosító csapatok mindent elkövetnek a 8-ik hadsereg megállítására érdekében és az utak szétrobbantásán kívül közvetlenül is szívesen ellenállnak. Időközben Salernonál tovább folyik a csata a part mentén, ahol az amerikaiak támadnak. Berlinben a helyzetet kedvezően ítélik meg. A további fejlemények — mint a berlini jelentés mondja — attól függenek, vajon az amerikaiak tudják-e tartani magukat, amíg a németek kénytelenek lesznek a közeledő 8-ik hadsereg ellen fordulni. Azt hiszik, hogy az angolok és amerikaiak nem vállalják azt a nagy kockázatot, hogy megvárják, amíg a segítség délről odaérkezik. A közbeeső időben az angol hajóhad állandó ágyúzással igyekszik támogatni a kétségbeesetten harcoló csapatokat.

Egyes londoni vélemények némileg bizakodóbbak, mint eddig és azt állítják, hogy tengeri úton Salerno felé irányított megerősítés lehetővé tette a szövetségesek állásainak megszilárdítását. Ezzel szemben a németek kijelentik, hogy a szövetségesek hídfőjét még keskenyebb területre szorították össze. A németek hangsúlyozzák, hogy a szövetségesek kétségbeesett kísérletet tesznek, amikor még továbbra is ellenállást tanúsítanak és helyt akarnak állni. A betört csapatok elszállítására már javában folyt az előkészület, amikor igen magas helyről az a parancs érkezett, hogy minden áron ki kell tartani és folytatni a harcot addig, míg a 8-ik hadsereg eléri Salernot. A németek továbbra sem hiszik, hogy Montgomerynek sikerül idejében elérnie Salernoba.

Mint a Bud. Tud. közli, a „Basler Nachrichten” berlini tudósítója szerint Mussolini, miután kiszabadulása első napjaiban tájékozódott az eseményekről, most már teljes erővel hozzá fogott a fasiszta és olasz ellenállás szervezéséhez. Intézkedései elsősorban alkotmányjogi természetűek, amint az a köztársasági fasiszta párt megalkotásából világszen kitűnik. Többi parancsa, mely valamennyi pártvezetőségi hely újjászervezé-

sére és a hűtlenné vált fasiszták megszervezésére irányult, egészen új módszert mutat. Berlinben a megnyilvánulásokból arra következtetnek, hogy a Duce csak most jutott az államhatalom teljes birtokába, egyben elszánta magát arra, hogy megalkuvás nélkül teszi a ja-

sizmust erős szervezetté. Gyakorlatban azt várják parancsaitól, hogy azokon a területeken, melyeket a németek szállítottak meg, a lakosságot a fasiszta rendszer és a védelmi feladatok érdekében összefogja és együttműködésre serkenti.

Egy gépesített hadosztályt küldött Montgomery a szorult helyzetben lévő amerikaiak segítségére

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Az Ebolitól délre levő hídfőben erősen megtépzott amerikai vadászcsapatok olyan szorongatott helyzetbe kerültek, hogy Montgomery tábornok, a 8-ik hadsereg főparancsnoka kénytelen volt a Calabria nyugati partjain észak felé menekülő csapatkötélekből egy gépesített hadosztályt kiemelni és az amerikaiak segítségére küldeni. A segélycsapatokat szeptember 15-én partszállítónaszádokon, gyorsjáratú szállítóhajókon és hadihajókon vitték. Az elmúlt éjszaka ezeket a csapatokat Paestumnál és Castellabatenál partrattették. Az amerikaiak szakaszát még az éjszaka új kötelek vették át, melyek között elsősorban kanadaiak vannak. Az amerikai csapatokat a tüzéségi alakulatok kivételével mind kivonták az arcvonalról, hogy köteleiket újjászervezzék. Német páncéloskötélekek csütörtökön a Salerno és Eboli partjait mentén előretörést hajtottak végre a salernoi brit hídfő ellen. Noha a brit hadihajók nehéz ágyú hevesen tüzeltek, a német támadás teret nyert és a britek nagymennyiségű hadianyagot és sok foglyot vesztek.

Nemzeti választmány vette át a független Albánia vezetését

Zágráb. (MTI.): A Hrvatski Narod jelenti Tiranából, hogy a Badoglio-kormány kapitulációja után nemzeti választmány alakult Albániában. Neubacher német követ szerdán fogadta Tiranában az albán nemzeti választmányt, amely közölte vele, hogy átvette az albán nép feletti igazgatás felelősségét a független Albánia területén.

Zágráb. (MTI.): Raguzából érkezett hír közli Amico olasz tábornok agyonlövését. Amico volt a mostáti és a raguzai olasz csapatok parancsnoka, aki megszervezte az ellenállást a megadásra való felszólítással szemben. Ezeknek a harcoknak forgatagában Amicot maguk a fasiszták ölték meg. A Hrvatski Na-

rodni még azt írja, hogy a tábornok szenvedélyes horvátgyűlölő volt. A jövőben nyilvánosságra kerülő adatok szerint Mihailovics szerb eszterikjeivel volt szövetségben, akiket támogatott is.

Zágráb. (MTI.): Ide érkezett értesülés szerint szeptember 15-én és 16-án a zágráb-gyékényesi vonalon technikai nehézségek miatt nem indították el a zágráb-budapesti vonatot. A több helyen megrongált pálya kijavítása serényen folyik és remény van arra, hogy a közlekedés most már rövidesen megindul. Több más útvonalon is szüntelenül folyik a munka a megrongált vonalak helyreállítására.

24 óra alatt 558 embert ölték meg Franciaországban az angolszászok bombái

Lisszabonból jelentik: (MTI) Az angol-amerikai közös hadihatalom szeptember 15-én csütörtökön légi erők támadtak Nantesben a kikötő berendezéseit, a

hajókat és a repülőtereket. La Paliceben tengeralattjárókat és hajógyárakat támadtak. Cognacban és La Roche-leben a repülőtereket bombázták. A né-

met vadászokkal sok légiútközvetet vettek. Amerikai gépek és az angol légi-erő gépei Beaumont, Le Roger és Triqueville repülőterét, Serquens rendezőpályaudvarát és Rouen mellett a villanygyárat támadták. A Beaumont elleni támadásban ellenséges ellenállásba ütköztek és itt 13 bombázó és 3 vadászgép elveszett.

Párizsból jelentik: (MTI) A Német Tl jelenti: Annak a légitámadásnak során, amelyen angol és amerikai repülőgépek hajtottak végre csütörtökön Nantes városa ellen, a párizsi sajtó jelentése szerint igen sok bomba esett a belvárosra. Az eddigi megállapítás szerint 250 ember vesztette életét, 700 megsébesült.

Párizsból jelentik: (MTI) A párizsi lapok a legutóbbi angolszász légitámadások során célbavett helységek között Párizson és Nantesen kívül még Mont-Luclonst és Chartrest említik. — Megállapítják, hogy az eddigi adatok szerint a bombák 24 óra alatt 558 embert ölték meg. A sebesültek száma 1343. Azonkívül súlyos kár esett kórházakban, lakóházakban, templomokban és iskolákban. A párizsi sajtó nagy felháborodással ír a pusztításokról.

Molotovval is találkozik Moszkvában a yorki érsék

Genf. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Londonból jelentik, hogy a yorki érsek megkérte Sergius patriárkát, küldjön ki Nagybritanniába szovjet-orosz küldöttséget. Az anglikán egyház képviselője az Exchange Telegraphe szerint szovjetországi tartózkodása alatt találkozik Molotov külügyi népbiztossal. A News Chronicle nézete szerint a yorki érsek szovjetországi útját Churchill és Roosevelt beszélte meg Washingtonban.

Amsterdam. (MTI.) A NTL. jelenti: Soong csungkinginai külügyminiszter csütörtökön — washingtoni brit jelentés szerint — Csangkaisek titkos üzenetét nyújtotta át Roosevelt elnöknek.

Csungking. (Bud. Tud.): A kínai főparancsnokság hivatalosan jelenti, hogy nehéz amerikai bombázók most először támadták meg Hongkong kikötőjét, ahol felgyújtottak egy japán rombolót és két nagy szállítóhajót. Egy amerikai bombázó elveszett.

Bukarest. (MTI.): Bukarest egyik elővárosában ellenséges repülőgépről ledobott bombadoboztól egy gyermek súlyosan megsébesült. Hivatalos megállapítások szerint a bombados dobzó felnyitáskor felrobbant és olyan súlyos sérüléseket okozott, hogy az áldozatot reménytelen állapotban szállították kórházba.

Bukarest. (MTI.): Hivatalos közlemény szerint a román főváros katonai parancsnoksága megtiltotta a katonai, kül-, vagy belpolitikai események nyilvános magyarázását, vagy az ezzel összefüggő való, vagy valótlan hírek terjesztését. A rendelet megszegőit 6 hónaptól négy évig terjedhető fegyházbüntetéssel sújtják.

Salernónál támadást kezdett az 5-ik amerikai hadsereg

A bolsevisták is megkezdték várt nagy támadásukat az arcvonal északi szakaszán — Több órás küzdelem után a németek visszaverték a támadást

100 ezer tonnát kitevő hajóteret süllyesztettek el eddig a németek a Salernoi öbölben

Zürichből jelentik: (MTI) Az angol sajtó a salernoi csatátér helyzetét „komoly”, veszélyes” és „válságos” jelzőkkel illeti. Montgomeryben azonban a lehető legnagyobb mértékben bizakodnak.

Lisszabonból jelentik: (MTI) A szövetséges főhadiszállás szerint Salernónál csütörtökön reggel támadást kezdett az 5-ik amerikai hadsereg.

Berlinből jelentik: (MTI) A keleti arcvonal északi részén szerdán a bolsevista vezetés parancsot adott a már várt nagy támadásra. A leningrádi német körtilzási arcvonal északi szárnya ellen indult meg a támadás. A Szinenginónál az ellenség erős tüzérségi tüzet zúdított a német állásokra. Több órás küzdelem után a németeknek sikerült megállítani a támadást. A németek nehéz tüzérsége ugyanakkor hatásos tűz alá vette Leningrád városát. A bombázással szétromboltak egy villanytelepet.

Ejtőernyős vadászhadosztályt vetett be Kesselring az 5-ik és 8-ik hadsereg közötti területen

Zürichből jelentik: (MTI) Az észak-amerikai 5-ik hadsereg mellett működő egyik haditüszítő jelenti, hogy a brit 8-ik hadsereg áthaladt a Staleán és elérte Tortanát. A 8-ik és 5-ik hadsereg közötti távolság ezzel 85 kilométerre csökkent. Kesselring német ejtőernyős vadászhadosztályt vetett be az 5-ik és 8-ik hadsereg közötti részen, amelynek egységei a parttól a Monte di Pape és a Monte di Servaci hegyeségig húzódó területen erős védelmi állásokba vonultak. E területen a 8-ik hadseregnek igen heves harcra lesznek, mielőtt megteremthetné az érintkezést

az északamerikai 5-ik hadsereggel.

Lisszabonból jelentik: (MTI) Stimson hadügyminiszter washingtoni jelentése szerint, a csütörtöki sajtóértekezleten kijelentette, hogy a zalernai csata a földközi tengeri hadjárat egyik legválságosabb csatája és kimenetele még kétséges. Most komoly a helyzetünk, de a parancsnokságok még bizakodnak. Kiűritésre eddig még sohasem gondoltunk. A szövetségesek és németek vesztesége egyaránt súlyos, de a szövetségesek erősítik csapatállásukat.

Simán lefegyverezték a 8-ik olasz hadsereg egységeit

Lisszabon. (MTI) Mint Kairóban ma kijelentik, Málta szigetére eddig 38 olasz hadihajó érkezett.

Berlin. (MTI) Az Interinf jelenti: A Salernoi öbölben az angol-amerikai partraszállító hajóhadból szeptember 15-éig öt cirkáló, négy romboló, néhány kisebb járművel, valamint 17 kereskedelmi hajót elsüllyesztettünk, összesen 99 ezer tonna tartalommal. Elsüllyesztettünk még 16 partraszállási bárkát, nagyobb részt a katonasággal együtt. Megrongáltunk súlyosan több hadihajót, ezenkívül

407.000 tonna tartalmat képviselő szállítóhajót.

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti: A délkeletre vezényelt 8-ik olasz hadsereg egységeit, mint a Német Távirati Iroda jelenti simán lefegyverezték. E hadsereg valamennyi támpontját német csapatok vették át. Ezeknek az olasz egységeknek körében is napról-napra nő azoknak a száma, akik jelentkeznek a német csapatoknál, hogy a német csapatok oldalán folytassák a háborút.

A középső szakaszon is visszaverték a németek a szovjet támadást

Berlin. (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: Bubantól kétoldalt és a keleti arcvonal déli szakaszán számos ellenséges támadást visszavertünk. A hátsó összeköttetéseitől elvágtott egyik ellenséges csoport megsemmisítése során az ellenség több ezer halottat, 600 foglyot, 110 páncélost és 84 löveget veszített. A szovjet a középső arcvonalszakaszon Jelmiótól nyugatra erős páncélos és repülőgépmogatókkal megkezdte várt támadását. Az ellenséget elkeseredett harcok után súlyos, véres vesztesége mellett visszavertük vagy felfogtuk. A harcok teljes folyamatban vannak. Az ellenség Belijótól délre és a Lado-

gától délre is hasztalanul támadott erős tüzérségi előkészítés után. A két legutóbbi nap folyamán a szovjet 201 repülőgépet veszített.

Salerno és Eboli térségében szerdán is elkeseredett harcok folytak. Néhány ellenséges harcosportot megsemmisítettünk. Alta Villa mellett az amerikaiak számos halottat és foglyot veszítettek. A légielő szerdán megsemmisített egy 8 ezer tonnás szállítóhajót és megrongálta a partraszállító hajóhad 11 másik hajóját. Erős angol és északamerikai repülőgépkötékek szeptember 15-én a késő esti órákban északi és nyugati francia területeket támadták. Különösen Párizs városának lakónegyedekben jelentékeny rombolások kelet-

keztek. A lakosság veszteségeket szenvedett. Néhány ellenséges repülőgépet az elmúlt éjjel berepült Észak- és Nyugatnémetország fölé. Elszigetelt bombavetésekkel csak jelentéktelen károkat okoztak. Eddig beérkezett jelentések szerint kilenc ellen-

Novoroszijszknál rendkívül elkeseredett támadásokat indított a Szovjet

Berlin. (MTI) Az Interinf jelenti a keleti harctér déli szárnyán szerdán lefolyt harcokról: A helyzetet itt továbbra is mindkét részről nagy erőfeszítés jellemzi. Az idő most már a kubáni hídfőnél is megjavult. Ennek következtében bekövetkezett a támadás Novoroszijszknál térségében. A szovjet erős páncélos és csatarepülő kötelékeket vetett harcra. A támadások, melyek helyenként rendkívül elkeseredettek váltak, fennakadtak a német ellenálláson. A bolsevisták szerdán is széles arcvonalon rohamozták a német vonalakat. A németek mozdulatait azonban megsemmisítették, ami pedig nyilvánvalóan céljuk volt. Ahol nehéz helyzetek alakultak ki, a németek ellentámadáshoz folyamodtak, amelyekkel le tudták zárni a német arcvonalba bevágódott részeket. Az ellentámadások során 43 szovjet páncélos maradt a csataterén harc képtelenül.

Izjumtól délnyugatra a németek simán elhárították a szovjetnek a hadsereg vonalának áttörésére irányuló kísérleteit.

A keleti arcvonalon Charkovtól nyugatra a bolsevisták két helyen páncélosokkal törtek előre, de nem nyertek említésre méltó tereteket. E térségtől északnyugatra azon fáradoztak, hogy mélyen behatoljanak az álló német kötelékek közé. Eleinte aggasztónak látszott az erejük, később azonban szemlátomást gyengült a németek elhárító tüzeiben. A szovjet e harctéren 84 harci repülőgépet veszített. Izjumtól délnyugatra a német bekerítő akciók sikere most már teljesen áttekinthető. Ha viszont figyelembe vesszük, hogy a hatszáz fogoly 110 páncélos, 84 ágyú, 2500 halott csak az ottmaradt része az itt megsemmisített szovjet egységeknek, elképzelhetjük, milyen elkeseredett volt a harc.

Nem egészen a valóságnak megfelelő formában jelent meg a hivatalos finn nyilatkozat

Helsinki. (MTI) Hivatalosan jelentették, hogy a külföldi újságírók által a finn külpolitikai helyzetről közölt nyilatkozatot Linkomiesz miniszterelnök adta. A hivatalos közlemény azonban megállapította, hogy a nyilatkozat abban a formában, ahogy nyilvánosságra került, egyes részeiben olyan színezetet kapott, amely nem felel meg a beszélgetés alatt uralkodó hangnak. Ezenkívül a nyilatkozat, különösen a közellátás helyzetéről és a külpolitikáról olyan adatokat tartalmaz, melyekről a beszélgetés alatt nem volt szó. Egyes olyan kifejezések is jelentek meg, amelyeket a beszélgetés során nem használtak.

A Magyar Távirati Iroda helsinki tudósítója ezek után több kérdést intézett illetékes helyhez. Mindenekelőtt hangoztatták, hogy a közlemény kiadását nem a szerdai külügyi bizottsági ülésen határozták el. Hivatalos állásfoglalás kiinduló pontját sokkal inkább a a nyilatkozat berlini visszhangjában kell keresni, amelyről Helsinkiben nemesak sajtójelentések útján értesültek. Finn illetékes helyen arra vonatkozóan, hogy miként ítélik meg a külföldi újságírók tolmácsolásának hűségét, kijelentették, hogy a szóbeli nyilatkozat írásbeli megismerésében természetesen mindig fel lehet fedezni árnyalati különbségeket.

Ami magát a nyilatkozatot illeti, finn illetékes hely ismét rámutat arra, hogy a külügyi bizottság ezzel a kérdéssel nem foglalkozik, mert a nyilatkozatban foglaltakkal a bizottság legtöbb tagja egyszer már hallotta és pedig a finn képviselőház szeptemberi titkos ülésén.

Lisszabonból jelentik: (MTI) Angol parlamenti körökből jelentik, hogy Churchill beszámolója a háborús helyzetről a legjelentősebb parlamenti esemény lesz. Londonban azt hiszik, hogy Churchill beszámolója részletesen összefoglalja azokat az eseményeket, amelyek Kanadába való érkezése óta történtek.

Vasárnap reggel szünetel az áramszolgáltatás és a villamos közlekedés

Értesitem a város közönségét, hogy 1943. szeptember 19-én, vasárnap reggel 6 és 7 óra között a villamosmű központi kapcsolóábláján elvégzendő használatlanul sürgős javítási munkálatok miatt a villamos áramszolgáltatás és a villamos vasúti közlekedés a város egész területén szünetelni fog. Nagyvárad, 1943. szeptember hó 17. Dr. Sós S. polgármester.

Mozik műsora:

APOLLÓ: A király bolondja (Rigo. letté).

BELVÁROSI: Malaknai nő.

CASINO: Anyámasszony katonája.

KORONA: Magyar Lívánshangverseny.

Hogyan készítette elő a német SS főrohamvezető Mussolini kiszabadítását?

Már a Duce letartóztatása napjaiban Olaszországba utazott és adatokat szerzett

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda tudósítója, aki beszélgetést folytatott Scorzeny SS főrohamvezetővel, megállapítja, hogy az események és befejezése ennek a történelmi eseménynek nagy vonásokban már ismeretes. Nem tisztázódott még az, hogy a tulerőben levő őrség miért nem lőtt és miért engedelmessé vált a német parancsnoknak. A döntő nyilván a meglepetés volt. A repülőgépek a felhőtakarón át zuhanórepüléssel csaptak le. Nagy hatással volt továbbá az elhatározottság, amellyel felléptek. Így történhetett, hogy amikor a Duce már szabadon volt és a parancsnokság visszavonult, az őrszemélyzet parancsnoka egy pohár vörös borral kezében Schorzenyhez szaladt, fejezsen megállt előtte és átnyújtotta a poharat, mint győztesnek.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Egy hadtudósító ismerteti Scorzeny főrohamvezetővel, a Duce kiszabadításával folytatott beszélgetését. Már a Duce letartóztatásának napjaiban, amikor a későbbi árulás jelei mutatkozni kezdtek, Scorzeny főrohamvezető egy kisebb csoporttal Olaszországba utazott és fáradságos munkával megszerezte az adatokat a későbbi, akkor még nem sejtett vállalkozáshoz. A felderítő munkában különösen kitűntette magát egy olaszul beszélő rohamvezető. Alöltözésben olasz tengerészekkel mulatozva, a fegyverletétel előtt mintegy 24 órával, tudomást szerzett arról, hogy a Duce egy kis szigeten levő faluban tartózkodik. A fegyverletétel napján, amikor a feladat már nem az volt, hogy hírt szerezzenek a fogoly hollétéről, hanem politikai eszközösséggé vált, hogy kiszabadítsák, Scorzeny gyorsnászadon a szigetre ment, hogy a kiszabadítást előkészítse. A házat azonban üresen találta. Hajnali szürkületben a Ducet repülőgéppel másfélfé vítették. A kutatást most már az egymást rohamosan követő események hatása alatt, elől kellett kezdeni. Gyenge támpontok vezettek egy hegyszálló felé a Gran Sa-

son. Ujabb hírszerző csoportot küldtek ki, még pedig olyan embereket, akiknek nem volt tudomásuk az igazi feladatukról. Ezek kutatták ki, hogy a hegyi vasút alsóállomása, melyről a csúcs felé vezet, a drótkötélpálya elvan zárva és nagy carabinieri csapat őrzi. Scorzeny erre igen nagy magasságban elrepült a terület fölött és a terepről fényképeket készített. Ezekből kitűnt, hogy a repülőgéppel való

leszállás életveszélyes lenne. A később végzett kockázatos leszállással, amit a pontos felvételeknek köszönhetett, mégis sikerült elvégezni feladatát.

Zürichből jelentik: (MTI) Csak most vált köztudomásúvá, hogy a szövetségesek és Olaszország között a tárgyalások, amelyek később fegyverszünetre és Olaszország kapitulációjára vezettek, a Mafra palotában kezdődtek, Lissabontól alig öt kilométerre.

Betörők jártak az Alkotmány utcában

Nagyvárad, szept. 17. A rendőrségen pénteken délelőtt feljelentést tett Kákóc Józsefné Alkotmány utca 73. sz. alatt lakó napszámos felesége és panaszában előadta, hogy mialatt egy napig Mezőhegyesen tartózkodott, ahol három gyermekéhez a mezőgazdasági munkát végző apjuknál látogatást tett, ismeretlen tettes házának ablakát felfeszítette, majd behatolt a lakásba és onnan több kisebb ruhadarabokkal együtt ellopta a most kiutalt összes élelmiszerjegyeket, mely ötagu családja számára volt kiállítva, amelyekre rá volt írva férjének neve. A rendőrség kéri a kereskedőket, hogy ha az élelmiszerjegyek beváltására kerülnek, adják át a betörőt a rendőrségnek.

Az erdélyi magyarság égető kérdéseit tárta fel az Erdélyi Párt küldöttsége a miniszterelnök előtt

Minden lehetőet megtesz a kormány az emlékiratban foglaltak megoldására

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Kállay Miklós miniszterelnök csütörtökön délelőtt Reményi-Schneller pénzügyminiszter és báró Bánffy földművelésügyi miniszter jelenlétében az Erdélyi Párt képviselőinek és felsőházi tagjainak több mint 30 tagu küldöttségét fogadta, amely Teleki Béla gróf vezetésével jelent meg.

Teleki Béla gróf előrebocsátotta, hogy a küldöttség soraiban Erdély minden megyéje és társadalmi rétege képviseletet nyert. Ismertette a miniszterelnök előtt azokat a kérdéseket, amelyekkel az Erdélyi Párt képviselőházi csoportja Marosvásárhelyt és Kolozsvárt foglalkozott a legutóbbi értekezleten, majd átnyújtotta a képviselői csoport emlékiratát, amely 14 pontban sorolja fel az erdélyi magyarság orvoslásra váró legfontosabb kérdéseit.

Az emlékiratban foglaltakkal kapcsolatban Bélyi Kálmán gróf felsőházi tag az iparengedélyek felülvizsgálásáról. Márialffy Lajos felsőházi tag a politikai szervezkedésről, Szabó János képviselő a munkáskérdésről,

Markovits Kálmán felsőházi tag az agrárügyekről, Csipak Lajos kanonok felsőházi tag a tisztviselők és nyugdíjasok helyzetéről részletes tájékoztatást adott.

Kállay miniszterelnök megköszönte a küldöttségnek, hogy az emlékirattal felkeresték, majd hangoztatta, hogy az erdélyi kérdés a magyar életnek mindig elsőrendű, de különleges volta mellett egyben nehéz kérdés is volt. Bár a mindennapos feladatok a mai háborus időkben megnehezítik

a mélyen szántó kérdésekben a kormány intézkedéseit, az emlékiratot a kormány tagjaival együtt gondosan áttanulmányozza és minden lehetőet megtesz, az abban foglaltak megoldása érdekében. Végül kérte a párt tagjait és rajtuk keresztül Erdély egész magyarságát, őrizzék meg továbbra is az egységet, mely a magyarságot a megszállás éveiben összeforrasztotta, mert ez az egység záloga az erdélyi magyarság jövőjének és boldogulásának.

Szinyei-Merse Jenő miniszter nyitotta meg a Székelyföldi Művészeti Évet

Az erdélyi magyar egyházak évszázadok óta összetartásban éltek

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Marosvásárhelyen ünnepélyes keretek között nyitották meg a Székelyföldi Művészeti Évet Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter jelenlétében. Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter babérkoszorút helyezett el az Országzászló talapzatára, majd beszédet ínezt a hatalmas közönséghez, melyben a székelység történelmi multjáról és művelődésének fejlődéséről emlékezett meg.

— Vezetők és vezetettek, bírók és tudósok, költők és művészek, gazdagok és szegények, abban az egységben fogtak össze és állottak egymás mellett — mondotta a miniszter. — amelyben évszázadok óta állott ezen a földön meg a székely nép. Az összetartozásnak, az öz-

dicső példáit mutatja fel ez a nép. A példaadásban mindig elől jártak az erdélyi magyar egyházak, amelyek évszázadok óta a legmélyebb testvéri összefogásban élnek egymás mellett. A kisebb-nagyobb erődtemplomok nemcsak a község biztonsága és a székely nép szabadsága felett őrködtek, de féltékenyen őrizték a multban a nyugati kultúrát is. Egység és szabadság: a kettő nélkül sem a székelység, sem az egye-

temes magyarság nem élhet. Ez a föld magyar volt és magyar is marad mindörökké. Ezeknek a gondolatoknak az összetartás és egység tudatának, valamint a szabadság és a függetlenség gondolatának jegyében az egész székely népet igaz magyar lélekkel és szívvel köszöntve nyitom meg a Székelyföldi Művészeti évet.

A miniszter legteljesebb megelégedését nyilvánította a kiállítás felett. Délben egy óraker a Közművelődési Ház tükörtermében a tankerületi főigazgató bemutatta a miniszternek a székelyföldi közoktatásügyi vezetőit és a marosvásárhelyi iskolák igazgatóit, azután a miniszter a Teleki Tékában megnyitotta az erdélyi könyvkötészeti kiállítást, majd megtekintette az erdélyi és magyar könyvkötészeti művészeti kiállítását.

A délután folyamán Csánky Dénes, a Képzőművészeti Múzeum igazgatója vezített képes előadást tartott a XIX. század magyar festőművészetéről. Este 7 óraker a Budapesti Filharmonikus Zenekar adott hangversenyt Dohnányi Ernő vezényletével.

Kavabazakban és vendéglőkben kéri a „MAGYAR LAPOK” at.

Szigeti Színház

Göndör TIP-TOP

revütársulat

búcsúelőadásai

Szombaton délután 4 és este fél 8 óraker. Vasárnap délután 4 és este fél 8 óraker

a világhírű Therons-csoport

szenzációs bicikliművészei fellépésével

A TIP-TOP revütársulat ragyogó műsorán k keretében

Jegyelővetel délelőtt 10-11 óra, délután 4-6 óra

Telefon 25-30

Telefon 25-30

Horváth György főkapitányhelyettes érdemeit méltatta a főispán a közigazgatási bizottság ülésén

Az iskola- és óvodaköteles gyermekek összeírását végzik a tanítók a meghosszabbított szünetben

Nagyvárad. Tegnap délután tartotta meg a városi törvényhatósági bizottság ülését.

Napirend előtt az ülésen elnöklő Hlatky Endre főispán melez szavakkal bucsuztatta el dr. Horváth György rendőrfőkapitány-helyettesét, akit fűl-valevőleg Kassára helyeztek, hogy ott magasabb pozíciót töltsön be. Horváth György — mondotta — a bevonulás napján jött Nagyváradra, semmiből megszervezte a rendőrséget és pontosan három esztendőig állt annak az élén. Tökéletes biztonségi helyzetet teremtett Nagyváradon, ahol ez — a lakosság sokirányú rétegződése miatt — különösen bölcés és tapintatos irányítást igényelt. Horváth György rendkívüli tapintattal oldotta meg a kérdéseket úgy, hogy ha voltak is talán lefektezni való indulatok, ezekről senki sem szerzett tudomást. A főispán a közigazgatási bizottság hozzájárulását kérte és kapta meg arra, hogy az eltávozott rendőrfőkapitány-helyettes a bizottságban kifejtett munkásságáért szeretetteljes sorokkal üdvözlje.

Ezután ismertették a polgármester jelentését, majd az egyes szakosztályok jelentésére került sor.

Sürgős intézkedés szükséges a tejjelátás érdekében

A tisztí főorvos jelentette, hogy augusztus hónapban a közegészségügyi állapotok valamivel kedvezőlenebbek voltak, mint az előző hónapban, mert a fertőző betegségek nagyobb számban fordultak elő. Közölte, hogy a tejellátásban zavarok állottak elő, mert voltak napok, amikor egyáltalában nem jutottak tejjel az igénylők, máskor pedig az állapotos anyák és a kisgyermek is csak egy-két deci tejet kaphattak. Javasolta a főorvos, hogy ezen, az anyák és a gyermekek érdekében, sürgős intézkedés tétessék.

Az ügyéségi elnök jelentése szerint, augusztus végén 166 férfi és 26 nő volt az ügyéségi fogházban.

A pénzügyigazgatóság jelentése szerint, a múltévi adóhátralék 2 millió 878 ezer pengő, az idei kivetés 6,745.000 pengő, összesen 9,623.000 pengő, amiből 5,510.000 pengőt fizettek be.

A tanfelügyelő arról a miniszteri rendelkezéstről tett jelentést, amely szerint a városi iskolákban csak november 3-án kezdődik a tanítás. Ezzel kapcsolatban azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a tanítókat a kényeszeri szünetben használják fel az iskolaköteles és az óvodaköteles gyermekek összeírására, mert az eddigi összeírások sem a beiskolázást nem teszik kellőleg lehetővé, sem pedig az óvodakötelesekről nem nyújtanak pontos nyilvántartást. Az összeírást végző tanítók összeírásai laponként 20 fillér díjazásban részesülnek. A közigazgatási bizottság hozzájárult a javaslatához azzal, hogy az összeírásoknak október 15-ig el kell készülniük.

Az államépítészeti hivatal főnöke jelentette, hogy a 4-es számú út építése befejezés előtt áll, a Teleki-utca burkolatának átépítése folyamatban van, hasonlóképpen folyamatban

vannak a hegyközpályút építésének földmunkálatai, sőt megkezdődött a szükséges kőanyag odaszállítása is.

A rendőrség képviselőjének jelentésében kiemelkedő érdekesség az a számadat, hogy augusztus hónapban 442 bűnügyi feljelentés történt. Tíz öngyilkossági kísérlet és egy halállal végződött öngyilkosság fordult elő augusztus hónapban.

Az erdőfelügyelőség a faellátás ne-

létéről tett jelentést.

Az állatorvos a sertépesten meggátlására fogatosított és kevés eredménnyel járt intézkedésekről tett jelentést s terjedelmes javaslatot olvasott fel azokról a rendszabályokról, melyek a pestis terjedésének megállítására szükségeseknek mutatkoznak.

A közigazgatási bizottsági ülés ezzel véget ért.

Utcai gyűjtést rendez vasárnap a Gyermekvédő Egyesület

A Gy. E. két év óta nem fordult ilyen formában a nagyváradai társadalom megértő támogatásához, megértvén, hogy országos célok előmozdítása: Vörös Kereszt, Hadigondozás, Zöld Kereszt, Légoltalom stb. állandóan igénybe kell, hogy vegyék a közönség közreműködését,

sőt a maga szerény munkájával is hozzájárult mindenkor ezeknek a gyűjtéseknek sikeréhez.

Most a szükséggel fenyegető tél közeledvén, elodázhatatlan kötelessége, hogy gondoskodjék a védelmébe vett iskolás-

gyermek ruhá, cipő-ellátásáról, ezt a célt fogja szolgálni a vasárnapi gyűjtés. Mintegy testvéri segítségül a helyi jótékony- és társadalmi egyesületek mindegyike részt vesz ebben a munkában s így a katolikus, református s evangélikus nőegyletek, a Zöld Kereszt, Légo, Baross női tábor, Vasutas MANSz, a Tantestület stb. hölgyeit ott fogjuk látni az urnáknál. Hisszük, hogy városunk társadalma éppen ilyen osztatlan megértéssel áll a nemcsél mellé s készséges szívet rója le adóját ezeken az urnáknál.

Rendőrök és városi kézbesítők ellenőrzik az építkezéseket

Napközi Otthon épül a Horthy István-telepen

Nagyvárad. Tegnap délután ülést tartott a városrendezési bizottság, dr. Soós István polgármester elnöklésével. Megállapították a Horthy István-telepen építendő napközi otthon helyét. A határozat szerint a tervezett napközi otthon a telepet kerestültszélő Levante-ut közepétől, a létesítendő játék-tér szomszédságában fog felépülni. A polgármester ezután a 4-es számú műút Körös-menti szakaszán építendő partfal ügyét terjesztette elő és felvetette a kérdést, hogy a partfal beton-épitmény, vagy az ennél sokkal olcsóbb kőépitmény legyen-e. A bizottság ebben a kérdésben még nem határozott. A bizottság végül számos telekmegosztási kérdést intézett el, az erre vonatkozó új szabályrendelet figyelembevételével.

Az ülésen Kaczián Kálmán szovátete az építkezések ellenőrzésének ügyét. A városnak nincsenek erre külön szervei, aminek az lehet a következménye, hogy elburjánzanak az engedély nélküli építkezések. Hergár Viktor műszaki tanácsos erre azt a felvilágosítást adta, hogy ez a kérdés — már megoldást nyert. A rendőrök építkezési ellenőrző lapokat kaptak, amelyeken minden bevizsgálás nélkül, egyszerűen jelentést tesznek, ha valahol építkezést láttak. A jelentés alapján aztán a mérnöki hivatal megállapítja, hogy az illető építőtőnek van-e engedélyje. Ha nincs, akkor megindítják ellene az eljárást. A jövőben ez a rendszer kiszélesedik azzal, hogy a városi kézbesítők is kapnak ilyen ellenőrző lapokat. A bizottság ezt a megoldást megelégedéssel vette tudomásul.

Teljesen megszűnt a húshiány Nagyváradon

A női talpigényléseknek csak a felét tudja kielégíteni a Közéllátási Hivatal

Nagyvárad. Csütörtökön délután értekezletet tartott a törvényhatósági bizottság által kiküldött közéllátási bizottság. A közéllátási hivatal vezetője jelentést tett a zsiripróblémáról és közölte, hogy a Hangya fáradozásának eredményeként a jövő évi zsiréllátás biztosítva lesz. Jelentette továbbá, hogy a húshiány teljesen megszűnt Nagyvára-

don. A mészárosok már panaszkodnak is, hogy a közönség nem vásárolja a marhahúst.

A szappan megfelelő módon került kiosztásra, a lisztellátásban sincs fennakadás. Érdekes, hogy zsemlyelisztet nagyobb mennyiségben utalnak ki úgy, hogy a jövőben több lesz a zsemlye.

A lábellenítés tekintetében azon-

ban nehézségek vannak. A férfi cipőtalp-igénylést százszázaléki ki lehet elégíteni, a női cipőtalp-igénylést azonban csak ötven százalékig, míg a cipőigénylések kielégítése csak mintegy 10 százalékban lehetséges. A város vezetősége előterjesztést tett a kontingens növelése céljából.

A polgármester végül részletesen ismertette a budapesti miniszterközi faértekezlet eredményeit s közölte, hogy rövidesen bevezetik a faellenőrző lapok rendszerét.

Belső feszültség és szétválás légkörében utaztak el Londonból a „jugoszláv kormány” tagjai

Zürichből jelentik: (MTI) Londonból jelenti a Basler Nachrichten tudósítaja, hogy Péter jugoszláv király és kormánya otthagya Londont. Utazásuk célja, mint ismeretes, Kairó. A jugoszlávok a belső feszültség és szétválás légkörében utaztak el — folytatja a jelentés — és kérdés, lehet-e ezen javítani. A szállításában levő szlovén, horvát és szerb csoportok nem értenek egyet. Az utóbbi időben ezért került sor véget érni nem akaró kormányváltásokra. A mostani Purics-féle hivatalnok kormányt Londonban is csak ideiglenes szükségmegoldásnak tekintik. A múlt hétvégén még hozzá a kormány egyetlen szlovén tagja, Kern Iván is kivált a kormányból és elhagyta, hogy Londonban maradjon. Így azután a szlovén tényezőknél most egyáltalán nincsen képviselőjük a kormányban. Kernen kívül más neves politikusok is Londonban maradtak, mint Gavrilovic, Trifunovic, Kuhar és mások és ott kitartó ellenzéki politikát folytatnak a Purics kormányval szemben. A kormány hivatalos képviselőjeként Londonban Jeticset, az ismert nevű volt külügyminisztert, hagyták hátra, akik az angol kommunikaták, mint nagy reakcionáriusok emlegetnek.

Három feljelentés történt és hét esetet ismert be a csaló tüziasszélhámos

Átkísérték Vánkos Györgyöt az ügyészségi fogházba

Nagyvárad, szept. 17. Pár nappal eelőtt megírtuk, hogy veszedelmes szélhámos garázdálkodik a városban, aki hasonlóan előző társához, nem létező tüzfára előlegeket vett fel a hiszékeny emberektől és a fát természetesen sohasem szállította le.

A károsultak közül hárman tették bűnvádi feljelentést a szélhámos ellen. Közben azonban az egyik becsapott polgár az utcán felismerte a csalót és átadta a rendőrszemnek.

Az őrizetbe vett szélhámoról kiderült, hogy Vánkos György váradszőlősi 28 éves nagyszámossal azonos, aki csalásért nemrégiben szabadult a fogházból. Kihallgatása során elmondotta, hogy nemcsak három, hanem hét esetben vett fel előlegeket, több mint 1000 pengőt és megnevezte a többi becsapott egyént is.

Miután a vizsgálat befejeződött, a szélhámóst pénteken délelőtt átkísérték az ügyészségi fogházba, ahol vizsgálati fogságba helyezték család büntette miatt.

Nagyfontosságú beszámolót tartott az ország politikai, gazdasági és pénzügyi helyzetéről dr. Antal István nemzetvédelmi és Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter

Ebben a pillanatban itt van történelmünk döntő órája — mondotta Antal István

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Gazdasági Tájékoztató Szolgálat azerdán délután öt órakor a Kereskedelmi és Iparkamara közgyűlési termében Antal István dr. nemzetvédelmi és propagandaminiszter előnkkel tartotta szeptemberi értekezletét. Az értekezleten megjelent Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter is.

Az értekezletet feszült figyelem közepette dr. Antal István nemzetvédelmi propagandaminiszter nyitotta meg.

Beszédét a miniszter a legutóbbi világesemények változásával kezdte majd így folytatta:

— Az ország mai nehéz és bonyolult helyzetében igazán nincs itt az ideje az üres és meddő politizálásnak, meg kell tagadnunk a gyáva sunyiskodást és a sunyi ravaszkodást. Ebben a pillanatban itt van történelmünk döntő órája, az ország minden ép és egészséges alkotó ereje egységesen lépjen fel, bizzék abban, hogy a nemzetvezetés ma még fokozottabb mértékben teljesíti kötelességét. Minderre annival inkább szükség van, mert a nagy háború mostani totális hadviselésének egyik legveszedelmesebb stratégiai eszköze a propaganda, elérkezettnek látja az időt a legerőteljesebb hírvérésre. A londoni rádió és az ellenséges propaganda vezetői egyre sugározzák az ország ellen a magyarság lelkiének megfélemlítésére, a kishitűség terjesztésére, a helyi rend felbomlasztására, a bizonytalanság felkeltésére, a vezetőkhöz vetett hit megrendítésére, a társadalmi béke felborítására, az örökös és a kitartó lelkek legnagyobb terrorizálására, az ország vezető ellenálló erőinek szétmálázására propagandisztikus híreit. — A legutóbbi időben az úgynevezett „béképart” köpenyében jelentkező és mert a közvéleményben ez a békevágy él és a békevágy természetesen nálunk is meg van, mint minden más államban, arra akarja rábírni a magyarságot, hogy szolgáltatassa ki magát ellenségeink törekvéseinek.

Csalódnak, akik nemzeti önértékünk megtagadásával akarják a békét szolgálni

Nagyon, de nagyon csalódnak azok, akik azt hiszik, hogy a béke ügyét nyalygással, fejbölgatással kedvezőbbé tudják tenni és nemzeti önértékük megtagadásával ezt a békét lehet szolgálni. Ilyenképpen csak megvetést érdünk el még ellenségeink részéről is. Azok, akik az ország sorsát ma irányítják, tisztában vannak a valódi helyzettel és azokkal az erőviszonyokkal, amelyek elől a magyarság most, sajnos, nem vonhatja ki magát.

Az értekezlet résztvevőinek lelkes tapsa közben a miniszter azzal fejezte be beszédét, hogy ma minden magyar-nak hinnie kell a magyar küldetés sorszerűségében, a magyar vezetés elhivatottságában. Ha megőrizzük lelki képes-

ségeinket, munkánk zavartalanul, a magyarság egészséges ösztöneit és töretlen erőinket, minket semmi, de semmi baj nem érhet.

A miniszter nagy lelkesedéssel fogadott beszéde után Bende István dr., a nemzetvédelmi és propagandaminiszter gazdasági osztályának vezetője olvasta fel jelentését, amely után több felszólalás hangzott el.

Biztosra lehet venni az infláció elkerülését

Ezután Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter válaszolt az elhangzott felszólalásokra. A pénzügyminiszter a pengő értéke és stabilitása tekintetében felmerülő kérdésekkel kapcsolatban kezdte beszédét és kimutatta, hogy tévednek azok, akik az inflációról beszélnek. Ma inflációról nem lehet szó, legfeljebb bankjegyszaporulatról, amelynek azonban meg vannak az összes reális indokai. Az ország közvéleményének, a gazdasági életnek az infláció bekövetkezéséről nem hogy nem kell tartani, hanem annak elkerülését biztosra lehet venni, mert ismételt hangsúlyozom, hogy a bankjegyszaporulatnak, amelynek káros következménye nincsen a gazdasági életre akkor, ha a termelő és a fogyasztó megérti egymást, semmi hatása sincs.

Ezután a pénzügyminiszter az árak problémájáról beszélt és tüzetesen ismertette azokat a dolgokat, amelyek az árakban a háború kitörése óta ezt az emelkedést okozták. Négy pont-

Oktalanul jár el, aki nem helyezi bankba pénzét

Azután a pénzügyminiszter a pengő problémáit fejtegetve, arra mutatott rá, hogy mennyire okatlanul járnak el azok, akik a készpénzt teaurálják és nem helyezik el takarékpénztárakban és bankokban. Döreség attól félni, hogy a bankbetéteket zárolom, mert a betétszaporodás a pénzintézetek likvidálását mozdítja elő, ami a jelenlegi háborús pénzügyi helyzet mellett egyenesen fontos.

Majd megállapította, hogy a háborús pénzügyi politika sikeres volt. Ez a politika a legnehezebb körülmények között nemcsak a gazdasági élet rendjét tudta fenntartani, de egy hatalmas hadereget is fejlesztett ki. Nehéz szociális kérdéseket oldott meg. A visszacsatolt területeket berendezte és e mellett csak éppen a legszükségesebb és a legelkerülhetlenebb korlátozásokat léptette életbe. A pénzügyi politika legnagyobb háborús teljesítményének azt tartom, hogy míg az 1914—18-as háborúnak csak öt százalékát fedezték adókból és 95 százalékát kölcsönből, mi a háború költségeit hetven százalékban adókból teremtettük elő és csupán harminc százalékát kölcsönből. Olyan eredmény ez, melynek jelentőségét még a legelfogultabb külföldi szakértők is elismerik.

Antal István dr. nemzetvédelmi pro-

ban jelölte meg ezeket az okokat: Először abban a körülményben, hogy 1939 szeptember elsején, amikor stabilizálták az árakat, azok különösen mezőgazdasági tekintetben még igen alacsonyak voltak és az ország gazdasági vezetői már akkor tudták, hogy ezek az olcsó árak különösen a háború elhúzódása esetén nem lesznek megtarthatók és azokat lassan és fokozatosan emelni kell. Másik dolog, mely az árakra emelőce hatott, a mostani háború előtt hozott szociális intézkedések, amelyeknek pénzügyi hatása természetesen az árakkal kapcsolatban emelkedően hatott. Ezek a szociális tulkiadások azután egyre inkább megnyilvánultak az árak kialakulásánál. A harmadik ok én voltam, jelentette ki mosolyogva a pénzügyminiszter, mert bizony a háború viselése következtében sokszoroznom kellett az adópréz működését. A negyedik ok a külföldről behozott nyersanyag nehézségeiben rejlik, illetőleg abban a körülményben, hogy az elkerülhetlenül szükséges külföldi nyersanyagok áraiban külföldön is igen lényeges emelkedés történt. Ami pedig a bankjegyszaporulatot illeti, arra mutatott rá a pénzügyminiszter, hogy annak egyik legfőbb oka az ország területi megnövekedése volt, valamint nem kis mértékben az a körülmény, hogy figyelembe kellett venni az árak emelését. Az árak emelőce természetesen nagyobb bankjegyzsűkséget idézett elő.

pagandaminiszter meleg szavakkal mondott köszönetet Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszternek az értékes fejtegetésért. Ezzel az értekezlet véget ért.

Ablakredőnyökre nem lehet kitémasztó vas-szerkezeteket felszerelni

Az Ipari Anyaghivatal átiratban közölte a lakatosok ipartestületével, hogy a vasanyag megtakarítása céljából a jövőben eszlogeni redőnyöknél kitémasztó szerkezetek készítésére vasanyagot nem utal ki. Ennek következtében az iparosok ilyen kitémasztó szerkezetek kikészítésére megrendeléseket ne is fogadjanak el. A már gyártás alatt lévő ilyen szerkezetek, ha a szükséges anyag már rendelkezésre áll, még befejezhetők, illetve a helyszínen felszerelhetők. Azokat, akik vétének a rendelkezés ellen, kizárják a vasanyagellátásból.

PUSZTÍTÓ ÁRVIZ INDIÁBAN. A Német Távirati Iroda jelenti Bangkokból: Indiában az Aimer és a Mervara kerületekben 1690 ember elpusztult, több, mint 12.000 marhat pedig elragadt az ár. 3300 ház rombadott.

Magyar Szállodások, Vendéglátók és Korcsmárosok Országos Szövetsége nagyváradi és biharmegyei szakosztályának közleménye

A nagyváradi vendéglátóiparosok szakosztályának intézőbizottsága f. évi szeptember hó 15-én megtartott ülésén a Petrásovics Árpád úr, mint a „Hungaria” kávéház és étterem bérleje, f. évi szeptember hó 6-án a nagyváradi lapokban közölt nyilatkozatával foglalkozott és megállapította:

1. A vendéglátó üzemek heti munkaszüneti napját kötelezővé tevő határozatot, melyet Nagyvárad thj. város mint I. Foku Iparhatóság is jóváhagyott és kötelezővé tett, Petrásovics Árpád úrral annakidejében körlevélben közöltük.

2. Pödör Béla úr által bérlet „Ujságitró Otthon”-nak a munkaszüneti napon való nyitvatartási ügyét megvizsgáltuk és megállapítottuk minden kétséget kizáróan, hogy Pödör Béla úr in-korrekteget nem követett el. A munkaszüneti napon személyzetét szabadagoltsa és az Otthon helyiségében senkit ki nem szolgáltak.

3. A vendéglátó üzemek heti munkaszüneti napjának bevezetésére irányuló indítványt nem Pödör Béla úr tette meg és nem Pödör Béla úr indítványára történt Petrásovics Árpád úr kizárása, így Petrásovics Árpád úrnak a nyilatkozatában foglalt azon kijelentés, hogy kenyérintézéség vagy személy ellen irányuló intrika vezette volna Pödör Béla urat a kizárási nyilatkozat közreadásánál, az intézőbizottság visszautasítja, mint alaptalant.

A Vendéglátó Iparosok Intézőbizottsága.

Mi van a Hivatalos Lapban?

A Budapesti Közlöny szerdai, szeptember 15-i, 207. számában a következő rendeletek vannak:

1. A közellátásügyi miniszter rendelete a külföldről behozott új író- és számológépek legmagasabb fogyasztói és viszonteladói árának megállapítására szóló rendelet módosítása tárgyában.

2. A közellátásügyi miniszter rendelete a hitelhírszolgálati és hiteltudósító díjak megállapítása tárgyában.

3. A közellátásügyi miniszter rendelete a bankadónak, a nikkelnek és a vörösréz-katódának, valamint az ezekből előállított fél- és készgyártmányoknak eladási áraihoz számítható feláraknak s legmagasabb eladási árának újabb megállapítása tárgyában.

4. A közellátásügyi miniszter rendelete az 1943. évi termései cukorrépa, valamint takarmánycukorrépa termelői árának megállapítása tárgyában.

A Közlöny csütörtöki, szeptember 16-i, 208. száma pedig a következő rendeleteket tartalmazza:

1. A közellátásügyi miniszter rendelete a fémhulladékok, fémhamuk és fémsalakok, valamint az ezekből előállított fél- és készgyártmányok rögzített eladási áraihoz számítható feláraknak és legmagasabb eladási árának újabb megállapítása tárgyában.

2. A közellátásügyi miniszter rendelete a szilvaíz és az aszaltszilva legmagasabb eladási árának megállapítása tárgyában.

3. A közellátásügyi miniszter rendelete az 1943. évi termései eikóriagyökér legmagasabb termelői árának megállapítása tárgyában.

Valahol Oroszországban

A harcok szüneteltek valahol Oroszországban. Szép, tiszta égbolt kéklent a kis orosz falu fölött és a júliusi nap-sugár épen úgy csókolta az orsz. mezőket, ahogyan otthon Magyarországon a krasznaparti aszott legelőt. Mintha nem is lett volna háború. Mintha nem is lett volna vértől mámoros a muzsikósi földje; mintha nem is pihennének lent a puszták mélyén az elmúlt nagy harcok fáradt hősei; mintha nem küldenék most is szerető magyar szívek a sőtök szárnyán az epedő üzenetet: hazavárunk.

A kis orosz falu határában, a tölgyerdő szélén két honvéd pihengetett. Hosszra elnyúlva az árokpart zöld fűvén, két kezüket párnaként fejték alá hajtván, nézegették a kék eget. Majd lezárták fáradt pilláikat és engedték szállni-szállodgálni ezer veszélyben meggyötört lelkiüket. Sokáig. Nagyon sokáig.

— János, alszol?

— Nem alszom, Jóska.

Nem is váltották több szót. Tudták egymásról, mit gondoltak: otthon járt a lelkiük. Hiszen igazi bajtársak voltak. Együtt indultak el tavaszi szántáskor a Kraszna mellékéről. Egy ezredhez vonultak be; egy vonat hozta ki őket Oroszországba. Egy volt azóta szívük vágya: csak még egyszer láthassák az ezerszínű őszi határ felett szállodgálni az ezüstös ökörványt; csak még egyszer meghallhassák a rezgőnyárfák sejtelmes suttogását.

— Otthon már régen learattak.

— Már biztosan zúg a cséplőgép is.

— Ma nem.

— Miért?

— Ma vasárnap van.

— Ugy van.

Képzeteik messze szállt megint. Látták a lócákon üldögni a göröngyös életutat járó magyarokat. Hallották egyhangú beszédüket, amellyel megtárgyalták az eseményeket. A háborút is. — Hamar vége lesz már — vélte az egyik öreg magyar.

— En is azt hiszem. A multkori is eddig tartott. Négy éves szokott lenni egy másik.

Másnak nem volt véleménye. Csak az anyókák imádságos sóhaja suttogta rá az „adja Isten!”. A két honvéduknak is jól esett elmerülni abban a csendben, amely vátelepedett az orthoniakra.

Hosszú ruhába öltözött orosz parasztszerep haladt el nem messze tőlük. Szoknyájába bele-bele kapaszkodott az ösvénymenti katáng. Kis vászoningos orosz fiú szaladt az asszony nyomában. Lépésük nesze visszarántotta a két honvédot a valóságba.

— Kaptál ma levelet, Jóska? — szólította meg társát Kondor János, amikor az áthaladó asszony eltűnt gyermekével.

— Kaptam. — felelte a megszállott.

— Mit ír az asszony?

— Beteg a kisi.

— Zsófiika?

— Az.

— A gyomra nincs rendben.

Csak úgy lezárt szemmel beszélgettek. Így jobb volt nekik. A lezárt szem nagyon messze tud nézni. A lezárt szem ellát oda, ahova a gondolat elrepülni képes. A lezárt szem varázserővel bír. Elhoz messze tájakat, hogy a lélek gyönyörködjék bennük; és elhozza az ismerős tájak kedves személyeit, hogy látásuktól felfrissüljenek a lélek laakodó erői.

— Hát neked mit írnek?

— Semmit. Kevesen gondolnak én-

reám. Szegény édesanyám már nem igen tud írni. Más meg...

Annyi szomorúság csendült ki hangjából, hogy Szilágyi József felnyitotta szemét és figyelmesen kezdte nézegetni barátjának arcát. Azt az arcot, amelyet az élet alig húsz év alatt acélkeményre formált: a mélyen benn ülő szemet, a kiálló arccsontokat. Igazi katonarc volt az. A lélek fájdalmának semmi nyomát sem lehetett azon meglátni. Szilágyi József mégis úgy gondolta, hogy bajtársának szívét fájdalom nyomja. A reménytelen és céltalan életnek lassan őrlő fájdalma. Ugy érezte, hogy ő mégis boldogabb mint bajtársa, hiszen ő tudja miért harcol: az asszonyért, meg a két gyermekért. Azoknak a mindennapi kenyérért.

— János, — szólította meg ismét bajtársát.

— Mi baj?

— Mondd, János, boldog vagy te?

Kondor Jánoson, mintha delejes áram futott volna át. Fel pattant és félkarjára támaszkodva nagy szemekkel bámult társára. Meglátszott rajta, hogy életében először kapta ezt a kérdést. Nem tudott rá feleletet adni.

— Ugy értem, hogy jól érzed magad?

— próbált enyhíteni a zavaron a másik.

— Hogy-hogy?

— Hát tudod, én az előbb arra gondoltam, hogy jó, jó! nekem csak volna ám kiért harcolni. Nekem asszonyom van, két gyermekem...

— No és?

— De nekem. Nem akarlak megbántani. János...

— Mond csak bátran.

— Mondom hát akkor. Azt szeretném tudni, János, hogy hát kiért is harcolsz te. Hiszen, látod, Julis csak hozzáment Gáspárhoz, pedig az egész falu téged szeretett.

Kondor János visszahajította fejét az orosz földre. Barna arcát odanyújtotta a lenyugzó napnak. Hadd csókolja, ki tudja holnap esőkalhatára vagy sem? Szívében vészelt a feltámadt seb, amit az idő már gyóvásítatni kezdett. Lelkénél tengerén hatalmas hullámokban szántott vágiz a fájdalom vihara. De csak egy percre. A másik pillanathoz már mosoly játszadozott arcán. A lélek csendjének mosolya. És szólásra nyitotta ajkát. Lassú ünnepélyességgel, mint ha minden küzdő bajtársa nevében tett volna hitvallást:

— Tudod, bajtárs, én azért harcolok, hogy ha majd édesanyám megtér avu-zovára édesapám mellé, magyar legyen mindig az a föld, amelyben megtört teste pihen a két fáradalmait...

Tyukodás Mihály.

SZINHÁZ

Váradi vendégszereplésre készül Eröss Éva az Opera kitűnő ballerínája

Nagyvárad, szeptember 17. A Tábori Színház kétnapos vendégszereplésének kimagasló eseménye volt Eröss Évának. Operaházunk igen bájos és igen tehetséges ballerínájának két fellépte. A közönség színpadra léptének első pillanatától kezdve különös kegyeibe fogadta a művésznőt s az a lelkes ünneplés, amelyben része volt, azt bizonyítja, hogy nemcsak a műsoron szereplő Magyar Tánca tetszett, hanem az országszerte igényesnek ismert váradi közönség jelenlévő tagjai jól meg is jegyezték Eröss Éva nevét...

Erről beszélgettünk az aszfaltolvasztó déli hőségben Évával autóbusszra várva a Pannónia előtt. A művésznőn most nincs semmi smink, igen kedves pesti urilánv, cseveg és csak-csak arról, hogy milyen kedves és kellemes város Nagyvárad, ahol most volt életében először. Amint azonban a táncra fordítjuk a szót, felcsillan két szeme, halvány pir futja el kreol arcát, már nem Éva többé, hanem Művésznő, a Tánca szerelmese. S mi ebben a pillanatban ismét azt az Évát látjuk, akinek olyan forró sikere volt a „Vig özvegy” szigeti előadássorozatának negyvennégy estéjén.

Hét éves koromban kezdtem táncolni az Opera balettkolájában ahol Nádasi, majd Harangozó Gyula a mesterem. Igen sokat szerepelek — hála Isten — életem egyik legszebb emléke marad a nyári Vig özvegy — mondja kedves közvetlenséggel. — Aztán nagy terveim is vannak, nagyon szeretném egyszer eltáncolni a szőlőtáncot a Pesti karnaválban, a Serezadában, no meg a Nilus legendájában. Az Operánál szeretnék, érviszont szereket dolgozni remélem

tehát, hogy egyszer megvalósulnak legszebb álmaim...

Vidéki vendégszereplések?

— Bár a legnagyobb örömmel megyek mindenhol, ahová meghívást kapok, a vendégszerepléseknek nagy akadályja az operai elfoglaltság. Most is Bánky igazgató személyesen jött be értem az Operába, ahol éppen egy lengyel mester Mozart balettjének bemutatására készültünk. Eddig voltam már Mezőkövesden, ahova igen kellemes utat után jutottam el, a közeli-vében Nyiregyházára, azután Husztra készülök s remélem, egyszer bemutatkozhatom a váradi nagyközönségnek is. Erre határozottan készülök.

Tekintve, hogy a film „betört” már az Operába is, megkérdezzük Évát, Bordy Bella, Sárdy és sok kollégája példájára nincsenek-e tervei a filmmel?

— De vannak ám! — mondja dicsékvően. — Már a minisztérium engedélyt is megvan, a Bakos filmvállalat készíti az Éjféle tánc című első filmemet, amely természetesen táncfilm lesz és Ajtay Andor lesz a partnerem. A film biztosan eljut Váradra is, örülnék ha sikerem lenne. Irja majd meg, jó?

Közben befut az autóbussz, a Tábori Színház tagjai egymásután beszállnak, törölgetik verejtékező homlokukat, míg a kocsis lassan kikanyarodik a Bémer-téren keresztül s viszi a művészársadalmat a pillanatnyilag igen fontos „helyszínre” ugyanis a katonai parancsnokság ebédjére készülnek... (I. L.)

Hirdessen a Magyar Lapokban

Hogyan lett „földbirtokos” vitéz Molnár Iván a volt váradi bonviván?

Nagyvárad, szeptember 17. A kávéterraszon feketére sülvé elményeit meséli vitéz Molnár Iván, a váradi színház volt népszerű bonvivánja. Az elmúlt szezon Debreceben, a nyarat pedig, amelyen ezt a remek fekete színt szerezte, saját birtokán töltötte, „valahol Eger mellett”. Hát igen, ez is művészsors, ez azonban csak keveseknek jut osztályrészül. Már mint a saját birtok.

— Nem panaszkodhatom. Már ott tartok, hogy az öregségemre készülök, — mondja nagy komolyan Iván barátunk. — Van ugyanis hét hold földem 400 gyümölcsfával és kétszáz négyszögöl telkem, kis két szobás, összkomfortos villával. Hiába, öregem, öregsünk!...

— A jövő szezonra mik a tervek, esetleg szerződések, hogy realisabb dolgokról is beszéljünk.

— Állandó szerződést a jövő idényre nem vállalom. Van egy szerződés a pesti Vidám Színházhhoz száz estére, azonkívül rövidesen megkezdődnek egy filmnek a felvételei is. Szóval pesti lakos és remélem pesti művész leszek.

Szólt és indult „hivatalos ügyei” intézésére.

A Sztáray Mihály református énekkar a Szigligeti Színházban

A Szigligeti Színház október elsején nyitja kapuit. Amint a plakátok és újságok is közölték, a színház igazgatósága ezennel kezdődő előadásra Madách Imre örökbecsű, halhatatlan művét, az Ember tragédiáját tűzte ki. A színház igazgatósága megkereséssel fordult a Sztáray Mihály református énekkar vezetőségéhez, hogy engedélyezze a darabban az énekkarnak közreműködését. Az énekkar a darabban előforduló kóruszámokat énekelné. Az énekkar a megszállás éveiben a szabadtéri színpadon már énekelte a dallamokat nagy siker mellett. Az énekkar vezetője most is készséggel fogadta a színház igazgatóságának megkeresését és ajánlotta fel segítségét. Az énekkar Soós András kerületi karnagy és a színház kórusnagya készíti elő a darabokra. Hisszük, hogy a kiváló együttes ez alkalommal is növelni fogja sikereinek ezámát.

SOKAN NEM TELJESÍTETTÉK A MEZŐGAZDASÁGI TERMÉNYEK TÜZVÉDELMERE VONATKOZÓ RENDELETET. A Magyar Távirati Iroda jelentti: A 94.700/1940. B. M. számú rendeletben a belügyminiszter részletes intézkedéseket tett a mezőgazdasági termények tüzvédelmére. A rendeletben a tüzfelügyelő szolgálatot, a tüzoltókészültségi szolgálatot a 18.000/1936. B. M. és a 45.230/1940. B. M. számú rendelet a termények behordását és a ezérüskertek elrendezését szabályozza. Sok helyütt a szalmakazlakat nem az előírt távolságokban és méretekben telepítették, oltóvízről és oltószerkekről nem gondoskodtak. Ezek a szabálytalanságok súlyos veszedelem okozói lehetnek, és ezért a szérüskertek rendezésének ellenőrzését megszigorították. A hatóságok a rendeletben megállapított szigorú büntetésben részesítik a kihágást elkövetőket.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZAM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Athelyezés a nagyvárad-i járásbíró-ságnál. A Hivatalos Lap közli, hogy Szilágyi István nagyvárad-i kir. járásbíró-sági s. hivatali gyakoronkot tanúdi kir. járásbíró-sághoz XI. fizetési osztályba sorozott telekkönyvvezetővé nevezte ki a m. kir. igazságügyminiszter.

ULLEIN-REVICZKY ANTAL BUCSUJA A SAJTÓ KÉPVISELŐITŐL. A Magyar Távirati Iroda jelenti: *Ullein-Reviczky Antal*, a most kinevezett stockholmi magyar követ, sajtófőnöki minőségében igen melegen búcsúzott el a külügyminisztérium nagy tanácstermében összegyűlt újságíróktól. Megköszönte a támogatást, amelyben részesítették 5 éves munkája alatt. A magyar sajtó nevében vitéz *Kolosváry-Borcsa Mihály* válaszolt. Az egybegyűltek lelkes éljenzéssel fogadták az elhangzott két beszédet.

Dönitz tengernagy 52 éves, Berlinből jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: Dönitz tengernagy csütörtökön töltötte be 52-ik életévét. A Berliner Borsezeitung méltatja ehből az alkalomból a tengernagy életművét. Dönitz tengernagy — írja a lap — újra és újra megtalálta a módját annak, hogy megküzdjön Németország ellenségeinek javított elhárító fegyvereivel. Ezek az ellenségek nagyon jól tudják, hogy Dönitz a német tengeralttjárók bevetésének átmeneti szünetét csak újabb erők gyűjtésére használja fel.

VÖRÖSKERESZTES GYŰJTŐNAP október 2-án.

MÉG MINDIG ÉGNEK A NÉMETEK ÁLTAL FELGYŰJTOTT SZENBÁNYÁK A SPITZBERGÁKON. Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: Megállapították, hogy a Spitzbergákon a szénbányák még mindig égnek.

Szeptember 20-ig lehet jelentkezni a Dobó Katica polgári iskola decemberi vizsgáira. Értesitem a Dobó Katica áll. polg. leányiskolában december hónap vizsgáznai óhaját felvételi, különbözeti és magánvizsgázó tanulókat, hogy a decemberi vizsgálatokra csak szeptember 20-án, hétfőn reggel 8 óráig 12 óráig irunk be. Minden jelentkező hozza magával folyamodványát, az összes szükséges okmányokat és a teljes vizsgadíjat, mert azok nélkül nem vehetjük fel. Tájékozául közöljük, hogy a vizsgadíj és egyéb díjak osztoznak 56-60 P között mozognak. Más időben vagy postán benyújtott kérvényeket nem fogadunk el. Igazgatóság.

Rendes időben nyílnak meg az egyetemek. A MTI jelenti: Illetékes helyről közlik, hogy az egyetemek és a főiskolák a rendes időben kezdik meg az oktatást.

VÖRÖSKERESZTES GYŰJTŐNAP október 2-án.

FELHÍVÁS A CIPESZIPAROSOKHOZ. Felhívjuk a cipésziparosok figyelmét, hogy folyó hó 20-án, azaz hétfőn este 7 órakor az Ipartestület székházának nagytermében a cipészipari szakosztály felévi közgyűlését tartja, melyen tárgyalva lesznek: utalványrendszer változás, anyagkiutalás, stb. Pontas megjelenést kér a Vezetőség.

Partizánok foglalták el egy boszniai helységet. Zürichből jelenti: (B. T.) Boszniában a második partizán hadosztály tevékenykedik Pero Zabavich tábornok vezetésével. Felgyújtották és elfoglalták Koracde helységet, amely igen közel van a Zágráb-Szaraievo-Belgrád vasutvonalhoz.

VÖRÖSKERESZTES GYŰJTŐNAP október 2-án.

KISKUNHALASON BEVEZETIK A VAS-JEGYRENDSZERT. Kiskunhalasról jelenti: A városban az utóbbi időben hiány mutatkozik a különböző vasárúokban. Már szegyet és kampós szegyet is csak korlátozott mennyiségben lehet kapni. Bár a város vasellátásában a helyzet némiképpen javult, szükség mutatkozik a jegyrendszer bevezetésére. Az anyag-gazdálkodási hivatal engedélyt adott arra, hogy a vidéki városok vaskereskedőit a központ készlettel lássa el és így nem ellenzi a jegyrendszer bevezetését. Rövid időn belül várható a vasjegyek kiosztása és remélhetőleg addig nagyobb készletet is kapnak a vaskereskedők.

Újra megjelent a Corriere della Sera. Chiassoból jelenti: (MTI) A Svájci Távirati Iroda értesülése szerint csütörtökön újra megjelent a Corriere della Sera. Cianj főszerkesztőt Ilassagnával váltották fel. A lap felszólítja a munkásságot, hogy térjen vissza egykori vagy csoportos megnyilvánulást.

A gyomor, a bél és a máj megtegeződésének mindazon esetei, amelyek a tápcsatornában heállott pangások következtében keletkeznek, a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendszeres használata által sok esetben nagyon rövid idő alatt megszűnnek. Kérdezze meg orvosát!

Impregnálni kell az új épületek tetőszerkezetét. Nagyvárad, szept. 17. A polgármester értekezletet tartott a tűzoltóparancsnokkal, a háztulajdonosok szövetségének képviselőivel és a mérnöki hivatal vezetőjével, amelyen az a kérdést beszéltek meg, hogy a polgármester kötelezze-e a háztulajdonosokat az épületek tetőszerkezetének impregnálására, hogy ezáltal ellenállóbbak legyenek a tűzzel szemben. A polgármester az előterjesztett javaslatok meghallgatása után úgy határozott, hogy az új házaknál és a második légtalaj csoportba tartozó középületeknél megkivánja az impregnálást, a többi épületeknél azonban csak tanácsolja azt.

Aga khán válik a feleségétől. Zürichből jelenti: (MTI) A már hosszú idő óta Svájcban élő Aga khán és felesége a napokban a genfi törvényszék-nél egyidejűen nyújtották be válókeresetüket. Aga khán annakidején Aix les Bainsban André Carrent, egy cukrászlet elárúsítóját vette feleségül és így ő lett az indusok körében nagy tekintélynek örvendő bégum.

Viktor Hugo regénye, Verdy zenéje, Michel Simon művésze teszi felejthetlenné

A király bolondja (Rigoletto)

című minden idők leghatalmasabb filmremekét. Káprázatos kiállítás. Gyönyörű nők. Csodaszép felvételek. Csak 16 éven felülieknek! Péntektől az APOLLO-ban

BELVAROSI Ma utoljára:
Malakkai nő Igazi francia film!
 Szombattól: 5 óra 40
 Tasnády, Maklay, Uray, Kiss Ferenc, Gregus, Vaszary Piri

A főispán és a polgármester levele az Erdélyi Párt nagyvárad-réti körzetéhez. Megemlékeztünk már arról, hogy az Erdélyi Párt nagyvárad-réti körzete a legutóbbi választmányi ülésen Nagyvárad város harmadik éves évfordulója alkalmával rendezett összejövetelén meleg szeretettel emlékezett meg dr. Hlatky Endre főispán és dr. Soós István polgármester városfejlesztő értékes munkájáról. Az elmúlt napon ugy a főispán, mint a polgármester levelet küldött dr. Szabó Lajos körzeti elnökhöz, amelyben megköszönik a réti körzet részéről személyük felé tekintő szeretetet.

Az Erdélyi Párt réti körzetének szennyítő hangversenye. Az Erdélyi Párt réti körzetének kulturszakosztálya szeptember 26-án, vasárnap délután szennyítő hangversenyt rendez a Református Kulturpalota dísztermében. Az ünnepséget a Szózat száz éves dallamának emlékére rendezik. Közreműködik a 32 tagú koncert zenekar. Biró László karnagy vezénylete mellett. Az ünnepi megnyitót Tabéry Géza ír, az ünnepi előadást dr. Szabó Lajos lelkész, dalos kerületi elnök tartja. Az ünnepélyre belépőjegy nem lesz, önkéntes adományok a hadigondozottak céljait szolgálják.

Kiszabadulása után öngyilkos lett egy olasz tábornok. Zürichből jelenti: (MTI) Rómából jelenti a Stefanij iroda, hogy Ugo Cavellero tábornagy fogságából való kiszabadulása után öngyilkosságot követett el.

VÖRÖSKERESZTES GYŰJTŐNAP október 2-án.

Nagyvárad-i és Biharvármegyei vendéglátóiparosok szakosztályának felhívása. Nagyvárad-i és Biharvármegyei Vendéglátóiparosok intézőbizottsága f. évi szeptember hó 15-én tartott ülésén a próbaidőre bevezetett és Nagyvárad th. város, mint I. fokú iparhatóság által engedélyezett heti munkaszüneti nap állandó fenntartása mellett döntött egyhangulag. Az egyhangulag hozott döntést jóváhagyás végett felterjesztették a polgármesteri hivatalhoz. Az intézőbizottság felkéri a nagyvárad-i vendéglátó üzemek tulajdonosait, hogy üzemüket az eddig részükre meghatározott napokon továbbra tartsák zárva. A nagyvárad-i és biharmegyei Vendéglátó iparosok szakosztályának elnöksége.

Ipartestületi hírek

Az ipartestület faipari szakosztálya értesíti tagjait, hogy enyv érkezett és igényeiket folyó hó 20-tól folyó hó 23-ig este 7 óráig jelentsék be a szakosztálynál. Az igényléseket csak az augusztus havi illetményjegyzékre és az ipartestületnél bejelentett munkakönyvekre veszzük fel. Elnökség.

A nagyvárad-i kir. törvényszék 2905-1943-2. szám. HIRDETÉMÉNY

A nagyvárad-i kir. törvényezék dr. Mérész Ignác Elek nagyszalontai ügyvéd által képviselt Csikortás Julianna mezőbikácsai lakos folyamodó kérelme folytán az 1894: XXXI. tc. 77. §-ának b) pontja alapján felhívja az ismeretlen helyen tartózkodó Abrudán Miklós földműves volt mezőbikácsai lakost, hogy feleségével Csikortás Juliannával az 1938. évi február hó 6. napján a mezőbikácsai állami anyakönyvvezető előtt kötött házasságon alapuló életközösséget a jelen hirdetemének a hivatalos hírlapban történt beiktatását követő naptól számított egy év alatt állítsa vissza, mert ellenkező esetben a folyamodó keresete következtében a bíróság a házasság felbontása felől fog határozni.

Felhívja továbbá, hogy tartózkodó helyéről a bíróságot értesítse, mert ellenkező esetben a megindítandó bontóperben új hirdeteményi idézés mellőzésével dr. Bige Gyula nagyvárad-i lakos, most kinevezett ügygondnok fogja őt képviselni.

Nagyvárad, 1943. évi július hó 16. napján.

Dr. Olasz s. k. kir. íszéki t. elnök.

Hová tűnt el Kimpán János pékmester?

Nagyvárad. A közönség előtt közismert cég az *Adlaszil és Kimpán* péküzem, amelynek egyik tulajdonosa, *Adlaszil Károly*, mint értesülünk, rendkívül kínos helyzetbe került.

Hétfőn este *Adlaszil Károly* megdöbbenve értesült arról, hogy társa *Kimpán János* eltűnt a péküzemből, teljesen nyoma veszett. A pékmester egy teljes napon át visszavártá eltűnt társát, azonban mikor látta, hogy az nem jelentkezik átnezte a pékműhely könyveit és a pénztárkasszáját, majd meglepetéssel vette észre, hogy a kasszából **6000 pengő készpénz hiányzik, azonkívül nyoma veszett mintegy 10.000 kg-ot kitevő kenyérjegynek is.**

Adlaszil Károly a szerdai nap folyamán még abban reménykedett, hogy társa valami módon visszakerül, azonban ez csütörtök reggelig nem történt meg. Ezért a rendkívül kínos helyzetbe került pékmester elhatározta, hogy a hatóságoknál jelentést tesz az esetről.

Értesülésünk szerint a bonyodalmas és kényes ügyről jelentést tett a közlelemzési hivatal vezetőségének, ahol azt az utasítást adták, hogy *Kimpán János* ellen a rendőrségen tegye meg a bünvádi feljelentést lopás és sikkasztás címén.

Fájdalomtól magtörti szíved
 Tudatjuk ismerőseinkkel, hogy

NOVAK KALMANNÉ
 sz. KISS ZSOFIA

életének 65-ik évében hirtelen elhunyt. Temetése folyó hó 18-án délután 4 órakor lesz az olasz temető Haller kápolná-jában.

Béke lengjen perai felett!
 A gyászoló család.

Veszedelemes kerékpár- tolvaj került a rendőrség kezére

Nagyvárad. Mint ismeretes. Nagyváradon rendkívül gyakran tűntek el a kerékpárok. Volt úgy, hogy naponta öt-hat kerékpár lopásról tettek jelentést a rendőrségnek, sőt előfordult az a nem mindennapi eset is, hogy a rendőrség udvaráról is eltűnt titokzatos módon egy kerékpár.

A rendőrség erőfeszítést vezetett be a lopások ügyében és a nyomozásnak meg is volt az eredménye, amennyiben csütörtökön délelőtt sikerült elfogni egy fiatal korú tolvajt, akit nyomban elő is állítottak a rendőrségnek. Az őrizetbe vett fiatal korú kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy *ő csak négy-öt kerékpárt ellopását követte el*, azonban megnevezte egyik bűntársát, azt állítva, hogy egy bünszóvetkezet alakult és többen követték el a lopásokat.

A jelek szerint rövidesen kézre kerülnek a többi tettesek is. A kerékpár-tolvajok elveszik méltó büntetésüket.

Nagyvárad thj. város adóhivatala.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulírott városi végrehajtó közhírré teszem, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 600. P. M. rendelet 67-69. szakasza alapján az első árverést 1943. szeptember 24-én, a másodikat 1943. október 2-án az Emke kávéház helyiségeiben, gr. Bethlen I. u. 1. szám alatt kitűzöm.

Árverési feltételek:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyedrészére erejéig tesznek vételi ajánlatot.
2. A második árverésen azonban az ingóság becsértékére való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
3. Az árverés megtartása, vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százalék.
4. A vételárát azonnal és készpénzben kell fizetni.

Nagyvárad, 1943. szept. 17.

Csikész Gyula,
végrehajtó.

Nagyvárad thj. város adóhivatala.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulírott városi végrehajtó közhírré teszem, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 600. P. M. rendelet 67-69. szakasz alapján az első árverést 1943. szeptember 27-én, a másodikat október 5-én a Pannonia kávéház helyiségeiben, Bémer-tér 6. sz. alatt kitűzöm.

Árverési feltételek:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyedrészére erejéig tesznek vételi ajánlatot.
2. A második árverésen azonban az ingóságok becsértékére való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
3. Az árverés megtartása, vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százalék.
4. A vételárát azonnal és készpénzben kell fizetni.

Nagyvárad, 1943. szept. 17.

Csikész Gyula,
végrehajtó.

SPORT

Erdély legjobb atlétái indulnak vasárnap délután az egyesületi bajnokság 4. fordulóján

Vasárnap az NSE-Törökvis közös rendezésében Nagyváradon kerül lebonyolításra az egyesületi bajnokság 4. fordulója, melyen részt vesznek Kolozsvár, Nagybánya és Nagyvárad összes számottevő atlétái. A legkiválóbbak közül meg kell említenünk Kiss Györgyöt, a KAC kiváló középfutóját, aki legutóbb — mint a Magyar Válogatott tagja szerepelt a svájciak ellen. A KAC másik kiválója Biró György, a volt rekorder és országos kalapácsvető bajnok. A KEAC-ból ki kell emelnünk Tima Ferencet, aki az elmúlt évben magyar bajnok volt 100 méteren. A főntúlen kívül még egész sor igen kiváló atléta jön Kolozsvárról, hogy csak

néhányuk a nevet említsük, mint pl. Moll, Muszaffer, Kopcsa, Herszényi Gyugyucz, Boldis, Márton, Folyovits, stb. Nagyváradról indulni fog Botos, aki Kiss György mellett a legkiválóbb 800-as Erdélyben. A nagyváradiak teljes felkészültséggel várják a kolozsvári és nagybányai atlétákat. A váradi gárdából ki kell emelnünk, mint főerősséget a következőket: Krupka, Gáll, Janza, Nagy András, Nagy János, Lerchner, Csapó, akik legfőképpen esélyesek, hogy megnyerjék a számaikat.

Mindent összevetve, nagyon nivós, izgalmas versenyre van kilátása a sportszerető nagyváradai közönségnek.

Vasárnap javítani akar a Törökvis

Tegnap délután kétkapus edzést tartott a NAC az Erzsébet-ligeti pályán. Szépszámu közönség előtt folyt a játék és a szurkolók élénk figyelemmel kísérték az egyes játékosok teljesítményét. Az ellenfél a MÁV csapata volt, mely ez alkalommal meglehetősen tartalékosan állt ki, azért elég kemény ellenfélnek bizonyult.

Egyik féldőt Rónay Ferenc, a másikat Gáll Lajos vezette le.

Roncsa mester a partról dirigálta a fiukat. S mikor látta, hogy Ónodynak nincs valami sok dolga helyet cseréltetett a MÁV balhátvédjével.

Lóránt az I. féldőben jobbösszekötőt, a II.-ban jobbhatvédet játszott. Elől dőcögött a játéka, amikor azonban hátra került, a szurkolók már az első néhány közelépése

után egyöntetűen megállapították, hogy a védelemben összehasonlíthatatlanul jobb a szombathelyi fiú.

A csatársorban igen örvendetes Bárdosi javulása. Érdemes, hogy nála hátvédposztját szorgalmazták eddig s végén kiszűl, hogy csatár lesz belőle. Jelentős gyorsasága, robbanékony megmozdulásai mindenkor nagy veszélyt jelentettek az ellenfél kapujára, ha labdakezelését még csiszolja, egészen bele fog illeni a NAC támadósorába.

Kellemetlen benyomást gyakorolt a közönségre Szegedi formahatnyatlása. Az őszi bajnokságban úgy indult a hosszú fedezet, hogy rövidesen válogatott lesz, most mintha lenne törve. Vajjon mi lehet ennek az oka?

Kerületi bajnoki mérkőzések a Rhédey-keriben

Futball-műsor szempontjából igazán nem panaszkodhatunk. Amíg délután az Erzsébet-ligeti pályán két NB mérkőzés kerül lejátszásra, addig a Rhédey-kerti sportpályán sem hever majd parlagon.

Már reggel, háromnegyed kilenckor megkezdődik a teljes labdarugó üzem, amely a teljes délelőttöt tölti ki.

Érdekességükben ezek a mérkőzések sem maradnak el, mert a három NB csapatunk utánpótlásai bonyolítják le kerületi bajnoki mérkőzéseiket, mert mindhárom egyesületünk be akarja bizonyítani, hogy jó utánpótlással rendelkeznek.

A délelőtti teljes műsor a következő: Háromnegyed kilenckor MÁV—Gyomai TK, háromnegyed 11-kor Törökvis—Gyulai LE és fél 1-kor NAC—B-csabai Törökvis.

Az áremelkedések miatt pótköltségvetést készít a NAC gazdasági bizottsága

Csusz Gyula elnök távollétében, Ajtay Gyula ügyvezető vezette le a NAC tegnap esti választmányi ülését.

A népes értekezlet foglalkozott a játékosok fizetésrendezésével és az áremelkedésekre való tekintettel, felhatalmazta a gazdasági bizottságot, pótköltségkivétel készítésére.

Megválasztották a személyi bizottságot, melynek elnöke dr. Sághy László tagjai: Bartha József, dr. Papp Ferenc, Kovács László. Elkán Károly és Nyíri Károly, póttagok Chaura Rudolf, Hudossy József, Kiss János.

Megalakult a fegyelmi bizottság is, melynek elnöke dr. Killner Béla, tagjai: Andrassy Gyula, dr. Szépe Lajos, Petrovits Mihály és vitéz Jancsó Béla, póttagok: Bhr Endre, Jermiás László és Bouyhay Kálmán.

Végül Bara Gábor tájékoztatást kért az elnöktől az Erzsébet-ligeti pálya javító munkálatainak megkezdése ügyében. Ajtay Gyula közmegelegedésre közzölte, hogy dr. Soós István polgármester elrendelte a pálya korszerűsítésére irányuló munkálatok azonnali megkezdését.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétele!

Angóra süldők nagyon olcsón eladó. Nagy Iste-u. 10. (Gerliczy-utca) vasuti átjáró.)

Mercedes simplex Deimler 4 hengeres 40 lóerős motor eladó. Balog gépész. Kolozs. 704

Vendéglésők figyelmébe. Méliusz Juhász Péter-utca 96. szám alatt f. hó 18-án, szombat délután 5 órakor árverésen néhány hektoliter finom bor olcsón kerül eladásra. 717

Telepes kis rádiót megvételre keresek. Címet ár megjelöléssel a kiadóba kerék. 714

Vadgesztenyét vásárol a Vegyi és Élelmiszeripari r. t., Anyos Pál-u. 2-6. sz. Telefon 12-31. 716

Egy új női magyar ruha közepertmetre eladó. Pál-u. 3. szám. 639

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, mely és min denemű fergek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 313

Paragazzal poloskát, melyt, petét mindenből felelősséggel irtja, Csutoras, Szilágyi-u. 7. Telefon 14-21. 664

Kölcson 5 éves, 5 és fél százalékos költségmentesen „Hitelszövetkezettől”. Bethlen István-u. 6. kapható. 693

em. Barabás. 708

Másolást saját gépemmel vállalok. Cím a kiadóban. 713

Állást nyec

Nagyon rendes szobaleányt és szakácsnőt azonnalra keresek. Cím a kiadóban. 709

Takarítónőket és mosónőket a Rimnóczy fürdő és szálloda azonnal felvesz. 719

Ügyvédi irodába 4 középiskolát végzett kezdő gépirónót alkalmaz dr. Fogaró, Szalárdi-u. 1. 715

Állást keres

Házvezetőnőnek ajánlkozik özvegy-asszony leányával, háztartás minden ágában perfect, szerény igényűek, inkább jó otthonra vágnak. Cím: Házvezetőnő, Békéscsaba, Bartos udvar 1. 720

Érettsgizett öskeresztény tisztviselőnő a délutáni órákra állást keres. Címet „Délután” jellegre a kiadóba kér. 721

Jugatlan

Eladó több bekoltozható magánház, berház és üzetház, telkek, szőlők. Patayne, Szilágyi-u. 12. 409

Oktatás

Egyetemi hallgató nagy gyakorlatú középiskolások előkészítési elvállalja. Cím a kiadóban. 712

Lakás

Fiatall házaspár kétszobás, öszkomfortos lakást keres. Költöztetést nem fontos, értesítést kér Miklóssy, Csáky-utca 57. szám alá. 712

Kávéházakban és vendéglőkben kerje
„Magyar Lapok”

KIADÓTULAJDONOS:

szent lászlo-nyomda r. t.

A szerkesztési felelősséget viselő: Dr. Paál Árpád
A kiadásért felelő: Dr. Virág Jeromos

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi-utca 5. szám.